

tagere med ikke-vestlig baggrund får oftere førtidspension efter reformen.

3. ARBEJDEVNE OG RETSSIKKERHED

Indførelsen af arbejdsvevnekriteriet på førtidspensionsområdet samt indførelsen af arbejdsvevne-metoden i sager om revalidering, fleksjob og førtidspension skulle sikre, at alle, der har en restarbejdssevne, får mulighed for at bruge den på arbejdsmarkedet, og samtidig øge retssikkerheden for borgerne.

Kommunerne arbejder imidlertid ikke tilstrækkeligt udviklingsorienteret og fremadrettet med ressourceprofilen, og der er problemer med oplysningsgrundlaget. Praksisundersøgelser har vist, at godt 20 pct. af sagerne på førtidspensionsområdet og godt 50 pct. af sagerne på fleksjobområdet ikke er tilstrækkeligt dokumenterede.

Generelt er arbejdsvevnetoden og ressourceprofilen dog godt indarbejdet i den kommunale sagsbehandling. Ifølge Ankestyrelsen er sagerne bedre oplyst som følge af indførelsen af arbejdsvevnetoden, og dokumentationen er kvalitetsmæssigt forbedret. Arbejdsvevnetoden opfattes af de kommunale sagsbehandlere i vidt omfang som en forbedring af borgernes muligheder for at blive inddraget i behandlingen af deres sag, og borgernes egen vurdering er også, at de inddrages. Der er således generelt en høj grad af borgerinddragelse, men inddragelsen kan blive bredere.

Sammenhængen i sagsbehandlingen er ligeledes forbedret. Indførelsen af arbejdsvevnetoden har gjort det lettere for sagsbehandlere at overtage sager fra hinanden, og ressourceprofilen følger i vidt omfang borgeren ved sagsbehandlerskift i sager om førtidspension. Sagsbehandlerskift har dog også efter indførelsen af ressourceprofilen væsentlig negativ betydning for borgernes oplevelse af inddragelse og sammenhæng i sagsbehandlingen. Endelig er der færre, der klager over afslag på førtidspension, hvilket tyder på, at systemet er blevet mere klart og gennemskueligt for borgeren.

Funktionsevnetoden

Der blev ligeledes udviklet en sagsbehandlingsmetode, funktionsevnetoden, for at sikre en mere ensartet og sammenhængende behandling af sager om merudgiftsydelse til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Erfaringerne viser, at anvendelsen af metoden ikke er indarbejdet i den kommunale sagsbehandling i tilstrækkeligt omfang. Til trods herfor har metoden dog medvirket til at styrke borgernes retssikkerhed, særligt i forhold til inddragelse i sagsbehandlingen. Der er tegn på, at metoden favoriserer de mere ressourcestærke ansøgere, bl.a. på grund af et omfattende skema-materiale, sprogbrug i metoden m.v. Der er igangsat initiativer, der skal forbedre materialet i funktionsevnetoden og forbedre anvendelsen af metoden fremover.

4. FØRTIDSPENSION

Den overordnede hensigt med førtidspensionsreformen var at sikre, at så mange som muligt bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet. På førtidspensionsområdet erstattede man erhvervsevnetabskriteriet med et nyt arbejdsvevnekriterium. Indførelsen af arbejdsvevnekriteriet på førtidspensionsområdet betyder, at der kun kan tilkendes førtidspension, hvis arbejdsvevnen er varigt nedsat, og beskæftigelse i fleksjob ikke er en mulighed.

I forbindelse med førtidspensionsreformen blev det vurderet, at forbedringer på det rummelige arbejdsmarked i kombination med det nye arbejdsvevnekriterium ville medføre færre tilkendelser af førtidspension. Set i forhold til tilkendelsesniveauet i 2001 er antallet af tilkendelser ikke faldet efter gennemførelsen af førtidspensionsreformen.

Der er hvert år efter førtidspensionsreformen tilkendt mellem 14.000 og 15.000 førtidspensioner. Førtidspensionsreformen har ikke givet anledning til så stort et fald i antallet af førtidspensionstillkendelser, som skønnet ved reformens vedtagelse, og niveauet svarer i dag til niveauet i 2001.

Spredningen i kommunernes tilkendelsehyppigheder for førtidspension er fortsat betydelig og har ligget på omtrent det samme niveau i de seneste fem år. En del af spredningen kan sandsynligvis forklares ud fra en række sociale og strukturelle forskelle, men afspejler formentlig også forskellig tilkendelsespraksis i kommunerne.

Hvem tilkendes førtidspension?

Gennemsnitsalderen for personer, der tilkendes førtidspension, er stort set uændret efter gennemførelsen af reformen, og fordelingen mellem